

Vulkánova [řec. Hefaistova] kovárna, Diego Velázquez (olej na plátně, 1630).

© Museo del Prado, Španělsko/Bridgeman Images.

mysl; vždyť Prometheus, ten nevinný lapetovec, neušel jeho těžkému hněvu: ač hotový vševěd, přece z nutnosti holé je sevřen v mohutná pouta. (verše 585–616)

A aby toho nebylo málo, Zeus svěřil Pandoře amforu, její slavnou „skříňku“, která obsahovala všechny strasti: nemoci, nepokoj a škodliviny, které se bez varování řítí

na lidi. Pandoru pobízela vlastní zvědavost a amforu nakonec otevřela. Veškeré hrůzy vyhrězly ven a na smrtelníky uvalily věčný trest, jenž má zajistit, aby nepropadli pýše...

Luc Ferry

Citovaná díla:

- HESIODOS: *Zpěvy železného věku*. Praha 1990, přel. Julie Nováková.
- PLATON: *Protagoras*. Praha 2015, přel. František Novotný.

ZACHOVAT OLYMPSKÝ KLID

S nadmořskou výškou 3 000 metrů nad mořem je hora Olymp nejvyšším vrcholem pohoří, které dominuje celému Řecku. Po svém vítězství nad Kronem a Titány se zde usadil Zeus s jedenácti nebo třinácti dalšími olympskými bohy – počet se různí v závislosti na archeology nalezených kanonických seznamech bohů Olympu. Na rozdíl od rozšířeného názoru jich nebylo dvanáct, ale celkem čtrnáct. Zeus (Jupiter) je samozřejmě vládcem Olympanů – jeho jméno pochází z kořene slova indoevropského původu *djéus* pro den, který je obsažen i v latinském slově *dies* (den, datum, doba) a jako takový je součástí označení dnů v týdnu v současné francouzštině, například *jeudi* pro čtvrtek, *samedi* pro sobotu, *vendredi* pro pátek a další „di“ pro ostatní dny. Stejný kořen je obsažen i ve slově *diójos*, božský nebo nebeský, které dalo vzniknout pojmenování boha třeba ve francouzštině, ale i jménu Jupiter, které pochází z latinského *djeus pater*, bůh otec... Celá mytologie vychází z protikladu mezi Chaosem a Kosmem, tedy mezi prvními bohy, Titány, bohy násilí a války, kteří sídlí na hoře Othrys, a olympskými bohy, tedy bohy harmonie a míru. Olymp na rozdíl od hory Othrys symbolizuje právě onu harmonii a mír, slavný „olympský klid“ neboli neochvějnost, již Zeus nastolí po vítězství ve válce proti Titánům a rovnoměrně přerozdělí svět mezi bohy, kteří ho v hrozivé válce podporovali a stáli při něm. Jenže vše kolem je natolik klidné, že se život zvrhne v nudu – sice ne smrtelnou nudu (bohové jsou přece nesmrtelní), ale v pomyslné umírání nudou. Aby se bohové rozptýlili a unikli příliš dokonalému klidu, požádají Olympané Promethea, aby stvořil smrtelníky. Díky jeho tvorům se k velké radosti nesmrtelných bohů v Kosmu opět rozproudil život a ožily dějiny. Bohové z Olympu konečně zahnali nudu a dlouhou chvíli.